KULTURA

Kwartalnik Gminy Biłgoraj

nr (5) styczeń - marzec 2013 r.

ISSN 2299 – 047X

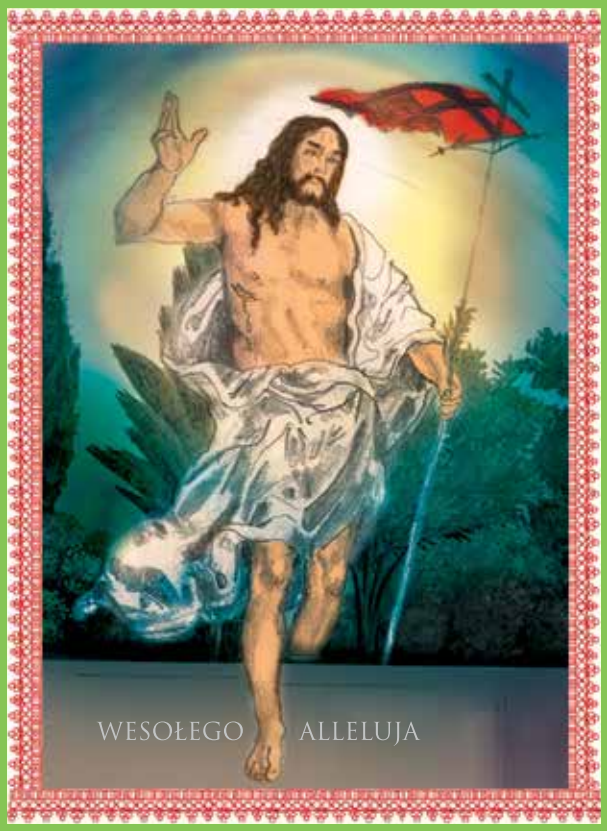

Z okazji nadchodzących Świąt Wielkanocnych
wszelkiej pomyślności, obfitości łask płynących ze Zmartwychwstania Chrystusa,
wielu radosnych chwil w gronie najbliższych, pogody ducha, wszelkiego dobra
oraz spełnienia planów zawodowych i osobistych życzą

Celina Skromak
Dyrektor Gminnego
Ośrodka Kultury w Biłgoraju

Wiesław Grabias
Przewodniczący Rady
Gminy w Biłgoraju

Wiesław Różyński
Wójt Gminy Biłgoraj

Praca sołtysa w dużej mierze polega na stałym porozumiewaniu się między Urzędem Gminy a mieszkańcami sołectw, uczestniczeniu w sesjach Rady Gminy w tym w sesji sołtysów. Początek roku kalendarzowego to również początek roku podatkowego. Dla sołtysów wiąże się to z roznoszeniem nakazów podatkowych, co z kolei sprzyja wizytom w domach mieszkańców, rozmowom, podczas których poruszane są również problemy społeczne. Początek roku w naszej gminie wiąże się także z Przeglądem Kolęd i Pastorałek w Hedwiżynie, w którym udział bierze również zespół „Sąsiadeczki" z Korczowa i Okrągłego. Zespół, którego jestem kierownikiem, tworzy kobiece grono mieszkanek dwóch sąsiednich wsi. Nasze próby odbywają się w budynku szkoły w Korczowie i podczas nich poza ćwiczeniem śpiewu, nauką piosenek czy przyśpiewek również rozmawiamy ze sobą, śmiejemy się, jest to nasza odskocznia od dnia codziennego. Utworzenie tego zespołu od dawna było moim marzeniem, a powstał on w momencie, gdy w Okrągłym organizowane były gminne Dożynki. Powstał jak gdyby z potrzeby chwili.

Pełnienie funkcji sołtysa i kierownika zespołu wiąże się z moim zamiłowaniem do pracy społecznej. Sołtysem jestem już 3 kadencję, a swoje początki jako działacza społecznego miałam w latach mojej młodości jako członek takich organizacji jak Związek Młodzieży Wiejskiej. Uważam, ze praca społeczna jest potrzebna, daje dużo satysfakcji oraz radości. Jednak do takich działań trzeba włączać również młodych ludzi, trzeba ich uczyć pracy społecznej, by w przyszłości mogli przejąć nasze obowiązki.

Krystyna Różańska
Sołtys Okrągłego

Urodził się 12 lipca 1959 r. w Ostrołęce. Ukończył teologię w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, studia podyplomowe z filologii polskiej o specjalności nauczycielskiej w Wyższej Szkole Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku oraz bibliotekarstwo w Państwowym Studium Kulturalno – Oświatowym i Bibliotekarskim w Ciechanowie. Obecnie pisze pracę doktorską z literaturoznawstwa pod kierunkiem prof. dra hab. Edwarda Kasperskiego z Uniwersytetu Warszawskiego. Jest członkiem Związku Literatów Polskich.

Swoją poezję publikował w samodzielnych zbiorach: „Ikar" (1995), „Dotykanie nieba" (1997), „Opadanie czasu" (2000), „Krajobrazy ciszy" (2002), „Dotyk Twojej miłości" (2008), „Kielich jesieni" (2008), „Nadzieja i czas" (2010), antologiach poezji, kilkuset pismach krajowych i polonijnych. Twórczość Mikulskiego była prezentowana również na antenach radiowych. Ponadto jest publicystą wielu pism. Został odznaczony przez Prezydenta RP Srebrnym Krzyżem Zasługi, a przez Ministra Edukacji Narodowej - Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Medal „MaterVerbi" nadał mu redaktor naczelny ogólnopolskiego tygodnika katolickiego „Niedziela"; zaś medal III Krajowej Konferencji Samorządy RP dla Jana Pawła II „Kultura w nauczaniu Jana Pawła II" - Burmistrz Kamieńska. Otrzymał Nagrodę Zarządu Miasta Ostrołęki i odznakę honorową „Za zasługi dla miasta Ostrołęki". Zaprezentowane utwory pochodzą z cyklu „Marzenie słońca" oraz „Wybrzeża ciszy".

Wiesław Janusz Mikulski

z cyklu „Marzenie słońca"

kiedy wznoszę do Ciebie serce
niebo rośnie we mnie
gwiezdną falą
kołysze się kołysze się
noc

kiedy wznoszę do Ciebie serce
cisza wzbiera się
w morze tęsknoty
morzem tęsknoty
faluje noc ...

z cyklu „Wybrzeża ciszy"

szedłem Panie Jezu
Twoją Krzyżową Drogą

wśród jazgotu
handlujących

Jerozolima, 2002.01.26

Redaktor naczelny: Ewelina Lemieszek
Dziennikarze wydania:
Celina Skromak, Irmina Ziętek, Ewelina Lemieszek, Joanna Koper, Maria Cieślak, Stanisław Lewandowski, Anna Frąc, Joanna Portka, Ewa Bednarz, Zofia Nizio, Lucyna Bielak, Justyna Wróbel, J. Nizio, Teresa Mazurek, Andrzej Szeliga, Jolanta Kurzyńska, Teresa Kowal, M. Palikot, M. Szczęśniak

Na okładce kartka świąteczna projektu Florentyny Nastaj

Druk: Drukarnia Helvetica, ul. Włosiankarska 13, 23-400 Biłgoraj
Wydawca: Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, ul. Kościuszki 88, 23 – 400 Biłgoraj
www.gokbilgoraj.pl, e –mail: info@gokbilgoraj.pl

Spis treści:

Hedwiżańskie pastorałki....4

Solskie kolędowanie....5

„Walentynki" w filii Placówki Wsparcia Dziennego „Skrzydła" w Woli Dereźniańskiej....5

Pamięć o powstaniu styczniowym....6

Warsztaty muzyczne dla przedszkolaków....7

Co nowego w naszych szkołach?....8

Co do koszyczka?....13

Dzień Babci i Dziadka....14

Aktywne biblioteki....16

Przebudzeni do życia po raz VII....17

Od Palmowej Niedzieli do Wielkanocy – zwyczaje wielkanocne w tradycji ludowej regionu biłgorajskiego....18

Wydarzenia....19

Konkurs Wielkanocny....20

Wielki Post....21

Ekologia znaczy rozwój....22

Sesja sołtysów....23

str. 6

22 stycznia minęła 150 rocznica wybuchu powstania styczniowego – ostatniego zrywu niepodległościowego Polaków w XIX w. Wydarzenia tamtych lat odcisnęły duże piętno również na terenie Gminy Biłgoraj.

str. 18

Okres od Palmowej Niedzieli do Wielkanocy niesie ze sobą wiele ludowych zwyczajów i wierzeń właściwych dla każdego regionu Polski. Te charakterystyczne dla regionu biłgorajskiego zebrał i opracował w postaci widowiska obrzędowego pt. „Przed Palmową Niedzielą" zespół śpiewaczo – obrzędowy „Jarzębina" z Bukowej.

str. 7

Od 29 do 31 stycznia trwały zorganizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju warsztaty muzyczne dla dzieci 3 – 6 letnich uczęszczających do ognisk artystycznych i gminnych przedszkoli.

str. 8

Jeżeli ktoś nadal twierdzi, że „szkoła to nuda" to zapraszamy do szkół z terenu Gminy Biłgoraj. W naszych szkołach zawsze dzieje się coś ciekawego.

str. 22

Wójt Gminy Biłgoraj opowiada o gminnych inwestycjach i działaniach związanych z ekologią oraz korzyściach jakie przynoszą.

Hedwiżańskie pastorałki

W niedzielę 20 stycznia w Hedwiżynie już po raz 9 rozbrzmiewały najpiękniejsze polskie kolędy i pastorałki.

W zmaganiach konkursowych podczas IX Przeglądu Kolęd i Pastorałek wzięły udział 3 zespoły dziecięco – młodzieżowe oraz 13 gminnych zespołów śpiewaczych. Ubiegłoroczni zwycięzcy Przeglądu – kapela ludowa „Krążałka" w tym roku wystąpiła poza konkursem.

Imprezę tradycyjnie rozpoczęły jasełka w wykonaniu uczniów z Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Hedwiżynie, które w humorystyczny sposób przybliżyły zebranym historię Narodzenia Chrystusa. Podczas Przeglądu można było wysłuchać znanych i lubianych kolęd takich jak „Cicha noc", „Oj maluśki, maluśki" oraz pięknych, tradycyjnych utworów, jak chociażby kolęda zaśpiewana przez Zespół Śpiewaczy z Rudy Solskiej pt. „Stała nam się nowina". Ponadto był również koncert kolęd w wykonaniu zespołu „Volveremos" oraz wspólna zabawa.

W kategorii zespołów dziecięco – młodzieżowych zwyciężył zespół wokalno – instrumentalny z Soli, drugie miejsce zajął zespół wokalny z Dereźni a trzecie scholka dziecięca z Hedwiżyna. Wśród gminnych zespołów śpiewaczych pierwsze miejsce zajął zespół „Czeremcha" z Gromady, drugie miejsce wywalczyły zespoły: „Lawenda" ze Smólska oraz „Jarzębina" z Bukowej, trzecie miejsce przypadło Chórowi z Korytkowa Dużego. Komisja konkursowa postanowiła przyznać również wyróżnienia dla Zespołu Koła Gospodyń Wiejskich z Dąbrowicy, zespołu „Więź" z Soli oraz zespołu „Moje Nadrzecze" z Nadrzecza. Zwycięskie zespoły otrzymały nagrody finansowe, a 3 najlepszym spośród nich Marszałek Województwa Lubelskiego ufundował pamiątkowe wydawnictwa.

Organizatorami IX Przeglądu Kolęd i Pastorałek w Hedwiżynie był Wójt Gminy Biłgoraj, Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, Ochotnicza Straż Pożarna w Hedwiżynie, Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Hedwiżynie oraz Mieszkańcy Hedwiżyna.

Ewelina Lemieszek

Solskie kolędowanie

…Tak to bywało w tej naszej Soli,
Zgodnie z tradycją i ludu woli,
Pod oknem domów kolędowano,
za dobry zwyczaj to uznawano…

K. Strzęciwilk

W niedzielę 27 stycznia mieszkańcy Soli i okolic spotkali się w Domu Strażaka na VI Solskim Śpiewaniu Kolęd. Jest to cykliczna impreza organizowana przez Stowarzyszenie „Więź" i zespół śpiewaczy z Soli. Na spotkaniu obecny był Wójt Gminy Biłgoraj z małżonką, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Biłgoraju, przedstawiciele Urzędu Gminy Biłgoraj oraz miejscowi księża.

Bogaty program artystyczny rozpoczęto wspólnym odśpiewaniem kolędy „Wśród nocnej ciszy". Następnie uczniowie klasy VI Zespołu Szkół w Soli przedstawili Jasełka, przygotowane pod kierunkiem pani Małgorzaty Misztal, a chór szkolny, prowadzony przez panią Jolantę Kurzyńską, zaprezentował kilka kolęd. Występy młodzieży wprowadziły wszystkich uczestników spotkania w świąteczny nastrój. Nie sposób pominąć również występu ks. kanonika Krzysztofa Jankowskiego – proboszcza parafii p.w. Św. Michała Archanioła w Soli. Jego piękny głos i gra na akordeonie poruszyły publiczność, która chętnie przyłączyła się do wspólnego śpiewania.

Kolejnym punktem programu był konkurs kolęd z udziałem dzieci i młodzieży. Prezentowały one swoje talenty muzyczne i artystyczne. Chętnych do udziału nie brakowało. Swoje umiejętności muzyczne w grze na akordeonach gościnnie zaprezentowali też bracia Paweł i Jakub Kapka.

Wiele ciekawych wspomnień o dawnym kolędowaniu przedstawiła w swoim wierszu nasza lokalna poetka pani Katarzyna Strzęciwilk. Podczas imprezy można było także wziąć udział w zabawie polegającej na odgadywaniu kolędy po uprzednim zagraniu fragmentu jej melodii. Każdy uczestnik za prawidłową odpowiedź otrzymywał nagrodę: gipsową figurkę oraz pizzę z Pizzerii Safarii w Soli.

Po naradzie komisji ogłoszono wyniki konkursu a wszystkim jego uczestnikom rozdano atrakcyjne nagrody. Laureatką pierwszego miejsca została Wiktoria Muzyka z II klasy Gimnazjum w Soli. Otrzymała ona też nagrodę publiczności. Nagrody ufundowane przez OSP w Soli, sołtysów, radnych gminnych i powiatowych z Soli oraz Wójta Gminy Biłgoraj wręczali przedstawiciele Stowarzyszenia „Więź" oraz Celina Skromak - Dyrektor GOK w Biłgoraju.

VI Solskie Kolędowanie zakończył występ zespołu „Więź" oraz spotkanie integracyjne.

Maria Cieślak

„Walentynki" w filii Placówki Wsparcia Dziennego „Skrzydła" w Woli Dereźniańskiej

SOS WIOSKI DZIECIĘCE

Dzieci, młodzież oraz pracownicy Placówki Wsparcia Dziennego w Woli Dereźniańskiej, jak co roku uczcili Dzień Świętego Walentego.

Już kilka dni przed Walentynkami nasi podopieczni przygotowywali piękne, kolorowe kartki i wrzucali je do „Walentynkowej Skrzynki Pocztowej", która 14 lutego została uroczyście otwarta. Skrzynka była wypełniona po brzegi, więc nasi listonosze mieli dużo pracy z wręczeniem kartek adresatom. W tym roku nie było osoby, która nie dostałaby Walentynki z wyrazami sympatii, przyjaźni czy nawet miłości.

Kolejnym punktem tego wyjątkowego dnia było „Kino Walentynkowe". Film animowany pt. „Gnomeo i Julia" pasował do charakteru święta, ponieważ w sposób pełen dobrego humoru opowiadał historię zakazanej miłości członków dwóch zwaśnionych rodzin. Ostatecznie historia zakończyła się szczęśliwie, jak na walentynkowy nastrój przystało.

Również walentynkowy podwieczorek był inny niż zazwyczaj – była to pizza, która sprawiła dzieciom dużo radości. Ostatnim punktem Dnia Świętego Walentego w placówce były zajęcia z języka angielskiego, na których dzieci śpiewały angielskojęzyczne piosenki o miłości.

Anna Frąc

Pamięć o powstaniu styczniowym

22 stycznia minęła 150 rocznica wybuchu powstania styczniowego – ostatniego zrywu niepodległościowego Polaków w XIX w.

Powstanie styczniowe było największym i najbardziej krwawym ze wszystkich zrywów niepodległościowych. Było również sprzeciwem wobec wzrastającego terroru caratu na ziemiach Królestwa Polskiego. Ziemia Biłgorajska była wówczas ziemią przygraniczną z tzw. Galicją w Cesarstwie Austro - Węgierskim. Patrząc na dzisiejszą mapę gminy Biłgoraj zauważymy, że granica ta przebiegała na zachód od takich miejscowości jak Bukowa, Ciosmy i dalej od Krzeszowa na południe po linii Sanu, a następnie w kierunku wschodnim przez teren dzisiejszych gmin Potok Górny, Biszcza, Tarnogród i Obsza. Bezpośrednie położenie tych ziem w strefie granicznej skutkowało tym, że oddziały powstańcze utworzone i wyposażone w Galicji, przekraczały tutaj granicę, by podjąć walkę z Rosjanami. Duże tereny leśne Lasów Janowskich i Puszczy Solskiej, uroczyska, bagna, słaba sieć komunikacyjna oraz stosunkowo niska gęstość zaludnienia tych terenów sprzyjała przyjętej taktyce powstańczej, a więc w tym wypadku walce typu partyzanckiego. Powstanie styczniowe, tragiczne w swych skutkach dla tysięcy poległych w potyczkach, straconych, represjonowanych i skazanych na katorgę i zesłania w głąb Rosji Carskiej, skutkowało też odebraniem praw miejskich, kasacją wielu klasztorów, konfiskatą majątków ziemskich. Powstanie wymusiło również szybsze i na lepszych warunkach uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim.

Wśród wielu opracowań na temat powstania styczniowego na Lubelszczyźnie praca magisterska „Ziemia Biłgorajska w kresie Powstania Styczniowego" pana Edwarda Maksymiaka – obecnie emerytowanego nauczyciela z Soli, wyróżnia się jako doskonały materiał historyczny, który może posłużyć do zgłębienia tematu powstania styczniowego na naszym terenie. Praca ta szczegółowo i w bardzo przystępny sposób traktuje zagadnienia związane z powstaniem na terenie obecnego powiatu biłgorajskiego, w tym bitwy stoczonej w pobliżu miejscowości Ciosmy. Przybliża i odkrywa niezwykle ciekawe miejsca oraz historię ludzi, którzy polegli w walce o wolność na terenie naszej gminy. Uważam, że praca ta mogłaby być przedmiotem dyskusji dla młodzieży szkolnej, a same miejsca opisanych zdarzeń miejscem edukacyjnych wędrówek.

Kapliczka upamiętniająca śmierć powstańca – Józefa Dąbczański

Oto jak pan Edward Maksymiak opisuje bitwę pod Ciosmami stoczoną przez wojska rosyjskie oraz polskich powstańców 21 marca 1863r. : *„21 marca stanął (oddział Czechowskiego) między Ciosmami a Hutą Krzeszowską, gdzie na silnej, leśnej i bagnistej pozycji zaatakowany został nad ranem przez Rosjan będących w przeważającej liczbie. Bój trwał trzy godziny. Rosjanie poruszając się po bagnach w niedogodnej dla siebie sytuacji, rażeni ukrytym silnym i skutecznym ogniem musieli się wycofać. Ostatecznie kolumny ich, stojące na tych bagnach, zaatakowane na bagnety przez piechotę powstańczą, zostały wyparte ze wszystkich pozycji. W wielkim nieładzie Rosjanie cofnęli się do Huty Krzeszowskiej. W potyczce tej poległo 17 powstańców, między innymi Władysław Jabłonowski, a około 40 rannych odesłano do Janowa. Piechota rosyjska była tak rozbita i rozproszona po lesie, że w grupach i pod różną komendą przez dwa dni zdążała do Janowa. Z całego szwadronu dragonów ocalało prawdopodobnie 35, a z jednej sotni Kozaków tylko 20".*

Przez miejsce opisanej bitwy, przepływa strumyk o nazwie Krwy.

Według legendy swą nazwę wziął od ilości krwi płynącej strumieniem po walce. W miejscu tym znajduje się również krzyż, który zgodnie z tradycją krzyży powstańczych zwany jest „czerwonym".

Inne obiekty upamiętniające wydarzenia powstania styczniowego, które miały miejsce na terenie Gminy Biłgoraj to kapliczka przydrożna usytuowana pomiędzy Kolonią Sól a Ciosmami w miejscu śmierci powstańca Józefa Dąbczańskiego – słuchacza Wszechnicy Lwowskiej, żołnierza płk. Leona Czechowskiego, oraz krzyż przydrożny stojący nieopodal miejscowości Ciosmy Pszczelna i upamiętniający 17 powstańców poległych 21 marca 1863r.

Wszystkie materiały źródłowe opisujące wspomniane wydarzenia jednoznacznie wskazują na to, że polegli powstańcy pochowani zostali na cmentarzu w Hucie Krzeszowskiej, gm. Harasiuki, woj. Podkarpackie, bądź też zostali przetransportowani przez kordon graniczny do dawnej Galicji.

Powstanie styczniowe miało ogromne znaczenie dla Narodu Polskiego oraz poczucia tożsamości narodowościowej. Zachęcam zatem do uczczenia pamięci o rocznicy jego wybuchu, odwiedzenia miejsc z nim związanych i zapalenia zniczy.

Stanisław Lewandowski

Krzyż postawiony na pamiątkę 17 powstańców poległych w bitwie pod Ciosmami

Warsztaty muzyczne dla przedszkolaków

Od 29 do 31 stycznia trwały zorganizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju warsztaty muzyczne dla dzieci 3 – 6 letnich uczęszczających do ognisk artystycznych i gminnych przedszkoli.

Warsztaty odbyły się w Zespole Szkół w Soli, Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Gromadzie i Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Bukowej. Instruktor muzyczny Jurek Odrzywolski zapoznał dzieci z instrumentami muzycznymi, ich historią, budową i brzmieniem. Dzieci miały okazję posłuchać gry na suce biłgorajskiej, bębenku lubelskim, akordeonie i kontrabasie. Mogły również popróbować swoich sił wystukując rytm na bębenku i ciągnąc smykiem po strunach kontrabasu. Wspólnie z instruktorem śpiewały znane wszystkim piosenki i bawiły się w muzyczne zabawy ruchowe.

Dzięki zaprezentowanemu śpiewnikowi kapeli ludowej „Krążałka" i ilustrującym go zdjęciom udało się również przybliżyć dzieciom informacje dotyczące wyglądu i elementów tradycyjnego stroju biłgorajsko – tarnogrodzkiego. Dodatkowo ciekawość maluchów rozbudzał fakt, że instruktor wystąpił w sukmanie i czapce rogatywce tzw. „na cztery powiaty" – najbardziej charakterystycznych elementach męskiego stroju biłgorajskiego. Ponadto, jak już to wcześniej bywało, najwięcej emocji wśród przedszkolaków wzbudzał kontrabas, a to zapewne ze względu na swoje znaczące rozmiary.

Nasze gminne przedszkolaki to najbardziej wdzięczni słuchacze i pojętni uczniowie. Pod wpływem warsztatów potrafili natychmiast połączyć siły i zorganizować się w zespół muzyczny, żeby zagrać razem z instruktorem skoczną piosenkę ludową.

Celina Skromak

Co nowego w naszych szkołach?

Jeżeli ktoś nadal twierdzi, że „szkoła to nuda" to zapraszamy do szkół z terenu Gminy Biłgoraj. W naszych szkołach zawsze dzieje się coś ciekawego a dzieci i młodzież nie tylko zdobywają potrzebną wiedzę i umiejętności, ale również rozwijają swoje zainteresowania i pasje, wspaniale się przy tym bawiąc.

Zabawa choinkowa w Szkole Podstawowej w Starym Bidaczowie

W okresie karnawału bale odbywają się również w szkołach. 12 stycznia uczniowie, rodzice i nauczyciele Szkoły Podstawowej w Starym Bidaczowie bawili się wspólnie na zabawie choinkowej. Już na kilka dni przed uroczystością dzieci z zapałem dekorowały i stroiły salę, w której odbywają się uroczystości szkolne. W tym roku dominowały motywy biało-niebieskie. Naszą imprezę uświetniła muzyka miejscowego zespołu muzycznego, która jak co roku, porywała do tańca zarówno dzieci, jak i dorosłych. Tańcom towarzyszyły różnorodne gry i zabawy będące główną atrakcją wieczoru dla najmłodszych. Nie zabrakło prezentów od Św. Mikołaja, który idąc z duchem czasu obdarował dzieci świeżymi owocami i naturalnymi sokami, rezygnując z niezdrowych słodyczy.

J. Nizio

Akcja dokarmiania ptaków

W położonym wśród lasów Bidaczowie można spotkać wiele dzikich zwierząt. Zima jest dla nich szczególnie trudnym okresem, który mogą przetrwać dzięki pomocy człowieka. Co roku uczniowie Szkoły Podstawowej w Starym Bidaczowie podejmują trud opieki nad głodnymi i zziębniętymi ptakami pozostającymi na okres zimowy w naszym kraju. Wczesną zimą rozwieszamy karmniki dla ptaków i regularnie zaopatrujemy je w ziarna zbóż. Dzieci przynoszą skórki słoniny dla sikorek i ziarna słonecznika dla większych ptaków. W tym roku skorzystaliśmy z pomocy pana leśniczego Mariusza Szabata i przedstawicieli Starostwa Powiatowego w Biłgoraju. Serdecznie dziękujemy za dostarczone przez nich kule tłuszczu z zatopionymi ziarnami zbóż. Są one ulubionym przysmakiem ptaków. Nasza akcja nie tylko pozwala zwierzątkom na przetrwanie zimy, ale również uczy dzieci jak ważne jest pomaganie tym, którzy są słabsi i liczą na naszą życzliwość.

J. Nizio

Szkolna choinka w Smólsku

19 stycznia w Szkole Podstawowej w Smólsku miała miejsce zabawa choinkowa - wydarzenie, na które czekają wszystkie dzieci. W przygotowania do tej karnawałowej imprezy włączają się uczniowie, rodzice i nauczyciele. Szkolną tradycją jest wystawianie jasełek, nawiązujących do tradycji świąteczno-noworocznych. W „Baśniowych Jasełkach" uczniowie wcielili się w role pasterzy, aniołów, królów, a także postaci z bajek. Z darami i postanowieniami do Jezusa przybyli zatem: Dziewczynka z zapałkami, Calineczka, Jaś i Małgosia, Pinokio, Królowa Śniegu. Uczniowie podczas występów zaprezentowali swoje zdolności aktorskie, a także muzyczne grając utwory na flecie, skrzypcach i akordeonie.

Jasełka dostarczyły publiczności

niezapomnianych wrażeń. Dla dzieci „szkolna choinka" to przede wszystkim radosna, karnawałowa zabawa. Tańce i wspólna pląsy przy muzyce wprawiły wszystkich w radosny nastrój.

red.

W Gimnazjum w Korczowie uczniowie upamiętniają historyczne rocznice i czczą pamięć poległych bohaterów

Uroczystość z okazji 150. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego odbyła się 22 stycznia. Podczas akademii uczniowie przywołali tragiczne obrazy Polaków z 1863 roku. Szczególną uwagę zwrócono na przebieg powstania styczniowego na Zamojszczyźnie. Przypomnijmy, że tutaj akcję spiskową mającą na celu przygotowanie do walki zbrojnej podjęto już w 1861 roku. Zamojszczyzna zapłaciła wysoką daninę ofiar i krwi. Odżyły także wspomnienia zawarte w literaturze i sztuce ku nauce, i przestrodze. Czas uparcie

zaciera ślady tamtych wydarzeń, a ich uczestnikom, obok szacunku żyjących, należy się także pamięć. Bardzo poważnie z ust gimnazjalistów popłynęły słowa kończące apel: My młodzi, chylimy czoła przed tymi, którzy nie oglądając się na nic i na nikogo poszli w bój, aby zaświadczyć przed całym światem, że Polska żyje i żyć będzie.

1 marca to kolejna historyczna rocznica wpisana do naszego szkolnego kalendarza. Tego dnia po raz trzeci w historii naszej szkoły obchodziliśmy Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Kim byli Żołnierze Wyklęci? Dlaczego tak ważne jest przywrócenie ich pamięci? Szukając odpowiedzi na te pytania uczniowie naszego gimnazjum przygotowali wystawkę historyczną oraz oglądali Spektakl Sceny Faktu Teatru Telewizji – Pseudonim „Anoda".

Żołnierze Wyklęci to ludzie, którzy po zakończeniu wojny nie złożyli broni i nadal walczyli o Polskę wolną i demokratyczną, była to również walka o niepodległość. *Musimy dbać o tożsamość narodu i zaszczepiać w młodym pokoleniu najpiękniejsze wartości jakimi są patriotyzm, szacunek, pamięć* – skomentowała Dorota Lisiecka, nauczycielka historii i autorka uroczystości.

Teresa Mazurek

GLORIA VICTIS bohaterom 1863r.

W roku 2013 przypada 150. rocznica wybuchu Powstania Styczniowego. Wywarło ono istotny wpływ na losy narodu polskiego. Powstanie Styczniowe było najdłużej trwającym i najbardziej masowym ruchem niepodległościowym XIX w. Jego bilans był tragiczny - dziesiątki tysięcy poległych, straconych przez Rosjan, zesłanych na Syberię. Aby uczcić pamięć Powstańców społeczność Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Dereźni zaangażowała się w szereg przedsięwzięć poświęconych rocznicy Powstania Styczniowego.

22 stycznia odbył się Szkolny Konkurs Wiedzy o Powstaniu Styczniowym zorganizowany przez członków Szkolnego Koła Krajoznawczo – Turystycznego i rozpoczynający obchody Roku Powstania Styczniowego. W rywalizacji uczestniczyło 14 uczniów. W kategorii klas IV – VI zwyciężyły: Kinga Rarata, Agnieszka Rębacz i Natalia Węgrzyn, a w kategorii klas gimnazjalnych: Magdalena Łubiarz, Katarzyna Chołyst i Aleksandra Kołpa. Uczennice te będą reprezentować naszą szkołę w Powiatowym Konkursie Wiedzy o Powstaniu Styczniowym.

Kolejnym przedsięwzięciem była prezentacja montażu słowno – muzycznego pt. „GLORIA VICTIS BOHATEROM 1863r.". Tę ciekawą lekcję historii przygotowali uczniowie klasy V szkoły podstawowej i II gimnazjum pod kierunkiem p. Małgorzaty Szczęśniak i p. Ewy Syta. Teksty źródłowe, opisy, wiersze, pieśni i piosenki przybliżyły uczniom sytuację narodu polskiego pozbawionego swojego państwa, zwracając szczególną uwagę na działania powstańcze na Ziemi Biłgorajskiej.

Ponadto uczniowie brali udział w konkursie historyczno – plastycznym pt. „Powstanie Styczniowe – historia i pamięć". Natomiast gimnazjaliści zaangażowali się w tworzenie prezentacji multimedialnych w ramach konkursu zorganizowanego przez Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Papieża Jana Pawła II w Biłgoraju, Akademię Myśli Chrześcijańskiej, Parafię p.w. św. Marii Magdaleny w Biłgoraju, Koło Radia Maryja przy parafii św. Marii Magdaleny w Biłgoraju, nad którym patronat sprawowali Jego Ekscelencja Ks. Biskup Marian Rojek i Starosta Biłgorajski Marian Tokarski. Uczennica klasy III gimnazjum Aleksandra Kołpa otrzymała wyróżnienie w konkursie.

To tylko niektóre z podjętych przez społeczność Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Dereźni działań mających na celu upamiętnienie 150. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego. Przedsięwzięcia zaplanowane w naszej szkole w ramach obchodów roku Powstania Styczniowego będą realizowane w ciągu kolejnych miesięcy.

M. Palikot, M. Szczęśniak

Szlachetna paczka z ZSPiG w Hedwiżynie

Uczniowie i nauczyciele z Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Hedwiżynie już od czterech lat uczestniczą w akcji „Szlachetna Paczka" organizowanej przez Stowarzyszenie Wiosna.

ZSPiG w Hedwiżynie jest jedyną szkołą z terenu Gminy Biłgoraj biorącą udział w tej ogólnopolskiej akcji. W grudniu dokonujemy wyboru rodziny, dla której przygotowujemy paczkę, starając się zaspokoić ich potrzeby oraz spełnić marzenia. Z każdym rokiem zbieramy coraz więcej darów. W obecnym roku szkolnym zgromadziliśmy 16 paczek. W imieniu obdarowanej Rodziny otrzymujemy podziękowania od Stowarzyszenia Wiosna.

red.

Mam 6 lat chcę poznawać świat! Idę do szkoły!

W ramach projektu rządowego „Mam 6 lat chcę poznawać świat!" w ZSPiG w Hedwiżynie przeprowadzono 6 marca lekcję otwartą dla ro-

dziców dzieci 5 – 6 letnich pod tytułem „Marzec Czarodziej".

20 marca zaplanowano spotkanie z psychologiem z Poradni Psychologiczno – Pedagigicznej w Biłgoraju na temat „Dojrzałości szkolnej dzieci". Zajęcia przygotowały nauczycielki kształcenia zintegrowanego, a przeprowadziła je pani Dorota Szuper. W spotkaniu uczestniczyło 15 rodziców, Dyrektor Małgorzata Wasilewska oraz nauczyciele oddziałów przedszkolnych i klas I – III. Celem zajęć było pokazanie rodzicom iż dzieci zarówno 5 – cio i 6 – cio letnie posiadają umiejętności pozwalające z powodzeniem rozpocząć naukę w klasie pierwszej.

red.

Bezpieczny stok w ZSPiG w Gromadzie

84 uczniów ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Gromadzie wzięło udział w akcji „Bezpieczny Stok" organizowanej na wyciągu narciarskim w Jacni koło Krasnobrodu. Szkoleniem objęto wszystkich chętnych do aktywnego wypoczynku na nartach od drugiej klasy Szkoły Podstawowej do klasy III Gimnazjum.

Przyszli narciarze rozpoczęli od przygotowania teoretycznego w szkole pod opieką Dyrektora Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Gromadzie – Mariusza Łęckiego i nauczyciela wychowania fizycznego Andrzeja Szeligi, którzy wcześniej ukończyli kurs instruktorski z narciarstwa zajazdowego. Zanim uczniowie założyli narty skorzystali z tablicy interaktywnej aby zapoznać się materiałami wskazanymi na stronie internetowej akcji BEZPIECZNY STOK. Następnie przystąpili do drugiego etapu szkolenia polegającego na przyswojeniu wiadomości i umiejętności z zakresu przygotowania kondycyjnego i rozgrzewki przed jazdą na nartach. Ostatnim elementem przygotowania było zapoznanie z KODEKSEM NARCIARSKIM i zasadami obowiązującymi na stoku. Kiedy uczniowie przyjechali do Jacni przypomnieli sobie zasady bezpieczeństwa, wypożyczyli sprzęt narciarski, który został dopasowany do ich indywidualnych możliwości fizycznych. Ostatnim, a dla uczniów najważniejszym etapem było szkolenie narciarskie. Wszyscy młodzi narciarze bezpiecznie zakończyli swoją przygodę pod hasłem „BEZPIECZNY STOK" z dużym „apetytem" na szkolenie w kolejnym sezonie narciarskim. Mamy nadzieję, iż w przyszłym roku program ten znajdzie swoją kontynuację, ponieważ spotkał się z dużym zainteresowaniem uczniów oraz wsparciem ze strony rodziców i nauczycieli.

Andrzej Szeliga

Pierwszy karnawałowy bal

Karnawał w 2013 roku nie był zbyt długi, trwał tylko sześć tygodni. Jednakże dzieci z Ogniska Artystycznego w Soli wykorzystały go na wspaniałą zabawę. Na samym początku, 5 stycznia, podczas „Choinki szkolnej", bawiły się wyśmienicie razem ze swoimi starszymi kolegami ze społeczności szkolnej. Zróżnicowany repertuar, od dziecięcego po bardziej młodzieżowy, nie pozwolił nikomu na nudę. W przerwie między tańcami rodzice przygotowali dla maluchów pyszny poczęstunek. Nie poprzestaliśmy jednak na samej „Choince Szkolnej". Tuż przed feriami zorganizowaliśmy w „Tłusty czwartek", obowiązkowo przy pączku, „Bal Przebierańców". Na balu były więc obecne m.in. wróżki, księżniczki, elfy, czarodziej, Kłapouchy i kotek. Zabawa była znakomita, każde dziecko mogło zaprezentować się

w wymarzonym przez siebie, a przygotowanym przez rodziców, stroju karnawałowym. Ulubione przeboje dziecięce, ciekawe przebrania oraz kolorowe baloniki i dobry nastrój, sprawiły maluchom niewątpliwie ogromną frajdę. Ten karnawał na pewno długo pozostanie w pamięci dzieci. Dla większości z nich był to pierwszy bal w życiu.

Joanna Koper

IX Regionalne Warsztaty Zdobienia Pisanek

7 marca uczennice kl. V i VI Zespołu Szkół w Soli: Katarzyna Mielnik, Ewelina Przytuła, Alicja Bednarz, Julia Skwarek, Wiktoria Paluch, Eliza Saniak oraz Anna Buczek uczestniczyły w IX Regionalnych Warsztatach Metod Zdobienia Pisanek, które odbyły się w Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury.

Uroczystego otwarcia warsztatów dokonał Burmistrz Tarnogrodu Eugeniusz Stróż, natomiast dr Magdalena Wójcik z Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie przedstawiła prezentację „O symbolice Świąt Wielkanocnych". Nasze uczennice zapoznały się ze sposobami i technikami zdobniczymi takimi jak: technika wyklejania, wydrapywania i technika akrylowa. Korzystając ze wskazówek pań prowadzących, dziewczęta miały możliwość poszukiwania oryginalnych pomysłów i wykazania się inwen-

cją twórczą. Celem warsztatów był pokaz pracy twórców ludowych – technik zdobienia pisanek oraz propagowanie i kultywowanie tradycji związanej z okresem Świąt Wielkanocnych.

Jolanta Kurzyńska

„Daję prawo sobie i innym" - Dzień Bezpiecznego Internetu 2013 w Zespole Szkół w Soli

Zespół Szkół w Soli już drugi raz uczestniczył w obchodach Dnia Bezpiecznego Internetu. W tym roku zaangażowane w akcję zostały wszystkie oddziały, począwszy od klas 0 - III Szkoły Podstawowej, aż po ostatnie klasy gimnazjum.

W szkole podstawowej uczniowie klas I-III w czasie warsztatów uczyli się jak bezpiecznie korzystać z Internetu. Wykonywali również plakaty pt. „Zachowaj twarz w sieci". Starsze klasy szkoły podstawowej w czasie warsztatów skupiły się nad wszechobecną cyberprzemocą. Wynikiem przeprowadzonych działań były prezentacje multimedialne wykonane przez uczniów pt. „Mądry wybór – to mój wybór". Na stronie internetowej szkoły zamieszczono artykuł poruszający kwestie bezpieczeństwa w Internecie oraz przestrzegania praw użytkowników sieci.

Młodzież gimnazjalna swoje działania w ramach kampanii rozpoczęła w czasie debaty na temat kodeksu zasad bezpiecznego internauty. Wypracowane informacje zamieszczono na tablicach ogłoszeń w szkole, by jak najwięcej uczniów się z nimi zapoznało. Gimnazjaliści uczestniczyli także w warsztatach „Konsekwencje łamania prawa w Internecie". Uczniowie z „lekkim piórem" wykazali się swymi umiejętnościami biorąc udział w konkursie na opowiadanie: „Ja w sieci". „Daję prawo sobie i innym"- taki tytuł nosiła debata, która została zorganizowana 5 lutego, tj. w Dniu Bezpiecznego Internetu. Zwieńczeniem podjętych działań był happening w którym uczestniczyli wszyscy uczniowie, prezentując swoje prace: plakaty, opowiadania, relacje z debat, transparenty wykonane z tej okazji, by udowodnić sobie i innym, że wiedzą jak bezpiecznie korzystać z Internetu z zachowaniem prawa i poczuciem godności. Wszyscy uczestnicy konkursów otrzymali dyplomy i nagrody.

red.

Słowem, dźwiękiem i pędzlem malowana twórczość Juliana Tuwima

1 marca w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Dąbrowicy miała miejsce impreza inaugurująca obchody Roku Juliana Tuwima.

Spotkanie rozpoczęło się recytacją wiersza „Rzepka" w wykonaniu dyrektora szkoły Tadeusza Raka. Wiersz „Lokomotywa" wyrecytowała natomiast szkolna polonistka – Anna Kiełbasa. Następnie miał miejsce konkurs recytatorski „Słowem malowana twórczość Juliana Tuwima", którego celem była popularyzacja poezji polskiej, stworzenie uczniom możliwości własnej interpretacji utworów oraz uwrażliwienie dzieci i młodzieży na poezję.W kategorii klas I – III Szkoły Podstawowej zwyciężył Konrad Mazurek. Drugie miejsce zajęła Kasia Siembida a trzecie Milenka Maciocha. Przyznano również wyróżnienia dla Michasia Kołodzieja i Kingi Paluch. W kategorii klas IV – VI Szkoły Podstawowej pierwsze miejsce zajął Kamil Mazurek, drugie Klaudia Paluch, trzecie miejsce natomiast przypadło Aleksandrze Kowal. Wyróżniono także Pawła Dziura i Kacpra Małysa. W kategorii klas gimnazjalnych zwyciężyła Monika Siembida, drugie miejsce przypadło Patrykowi Małysa, a trzecie Kingdze Błaszczak.

Tego dnia oceniano również konkurs plastyczny przeznaczony dla najmłodszych czytelników biblioteki publicznej w Dąbrowicy i zorganizowany pod hasłem „Czytam z Tatą, rysuję z Mamą". W konkursie nagrodzono wszystkich uczestników słodkimi lizakami. Wyłoniono również zwycięzców: Jakuba Bielaka za pracę pt. „Dyzio marzyciel"; Amelię Zań za pracę pt. „Stół", Nicolę Duma za „Abecadło", Kacpra Zwolaka za prace pt. „Gabryś", Dawida Dziurę za „Rzepkę", Anitę Truba za „Ptasie plotki" oraz Patrycję Rakoszewską za pracę pt. „Dżoncio".

Imprezę uświetnił występ muzyczny P. Ostrowskiego, który zaprezentował instrumentalną wersję piosenki „Wspomnienie", w oryginale wykonywaną przez Czesława Niemena do słów Juliana Tuwima. Przedszkolaki wykonały natomiast inscenizację wiersza „Dwa Michały".

Organizatorem spotkania była biblioteka w Dąbrowicy przy współpracy Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Dąbrowicy.

Lucyna Bielak

Młodzi o odżywianiu

4 marca w Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Bukowej odbył się Dzień Wiedzy o zdrowym odżywianiu. Uroczystość ta powiązana była z konkursem ogłoszonym w ramach programu edukacyjnego „Żyj smacznie i zdrowo".

Ideą tego przedsięwzięcia było przybliżenie młodzieży gimnazjalnej zasad prawidłowego i zdrowego odżywiania, gdyż właśnie w tym wieku młodzi ludzie narażeni są na złe nawyki żywieniowe. Konkurs ten był możliwy dzięki firmie WINIARY,

która we współpracy z Federacją Polskich Banków Żywności pełniła patronat medialny akcji.

Pierwszym etapem uroczystości był konkurs pt. „ Żywieniowe kalambury", który prowadzony był przez uczniów klasy II i III gimnazjum. Spośród uczniów klasy VI szkoły podstawowej wyłonione zostały dwie trzyosobowe drużyny. Liderzy drużyn mieli za zadanie wylosować karteczkę z przysłowiem związanym z jedzeniem i w formie pantomimy pokazać jakie to hasło. Następnym punktem tego przedsięwzięcia był występ dzieci z klasy 0, które pięknie recytowały wierszyki o zaletach i zbawiennym wpływie na nasze zdrowie witamin.

Kolejną konkurencją były „Witaminki" przeznaczone dla trzech drużyn z klas I – III i IV - V. Uczennice z gimnazjum odczytywały krótkie pytania, a uczestnicy wskazywali prawidłową odpowiedź. Tu bezkonkurencyjną okazała się drużyna z klas IV i V. W dalszej części spotkania ponownie wystąpiły dzieci z klasy 0 z wierszykami o zdrowym odżywianiu. Ostatnią konkurencją było wykonanie pysznych i najlepiej udekorowanych kanapek. Każda z drużyn składających się z uczniów klas I-III gimnazjum miała za zadanie z produktów przez siebie przyniesionych zrobić trzy kanapki. Istotnym kryterium była tu estetyka wykonania, pomysłowość i walory smakowe kanapek. Jury powołane przez organizatora musiało podjąć naprawdę trudną decyzję i wybrać najlepsze kanapki. Poziom był bardzo wyrównany, ale walory smakowe i kolorystyka kanapek wykonanych przez przedstawicieli klasy I gimnazjum okazały się bezkonkurencyjne. Podczas zmagań gimnazjalistów uczennice klasy III gimnazjum przedstawiły prezentację multimedialną „Jemy! Nie marnujemy!", z której dowiedzieliśmy się o produktach najczęściej wyrzucanych w naszych gospodarstwach domowych. Ostatnim punktem tej uroczystości było wręczenie nagród i dyplomów uczestnikom konkursu. Warto wspomnieć, że asystentami prowadzących ten turniej byli uczniowie klas II i III szkoły podstawowej przebrani za owoce. Żywimy głęboką nadzieję, że marka WINIARY we współpracy z Federacją Polskich Banków Żywności w przyszłym roku będą kontynuowali tę akcję.

Teresa Kowal

Obywatelska Kawiarenka w Bukowej

Młodzież z Gimnazjum w Bukowej wymarzyła sobie, aby w ich miejscowości powstała kawiarenka, inna niż wszystkie….

W ramach projektu „Bądź aktywny, aktywizuj innych" który jest współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej 7 marca 2013r. została zorganizowana Obywatelska Kawiarenka w remizie OSP w Bukowej. Celem tej inicjatywy jest prezentacja i promocja aktywności podmiotów lokalnych, rozwijanie pasji i zainteresowań, spędzenie czasu wolnego w sposób miły, przyjemny i pożyteczny. Naczelnym celem tego przedsięwzięcia jest cykliczne organizowanie spotkań, które będą platformą międzypokoleniową, a ich łącznikiem będzie aktywność obywatelska.

Spotkanie inauguracyjne odbyło się pod hasłem „Inicjatywa innowacją integrującą w Bukowej, czyli promujemy aktywność aktywnych". W programie pierwszego spotkania były występy artystyczne klasy I gimnazjum, uczniów klasy I-III Szkoły Podstawowej w Bukowej oraz oddziału przedszkolnego i ogniska artystycznego. Perełką Bukowej jest zespół śpiewaczo – obrzędowy „Jarzębina", który również uświetnił spotkanie swym występem. Na spotkaniu rozstrzygnięto wcześniej ogłoszony konkurs na własnoręcznie wykonany upominek dla najbliższej osoby oraz na wykonanie zaproszenia okolicznościowego. Wiele doznań emocjonalnych i smakowych przyniósł także konkurs na KuchMistrza Bukowej.W jego ramach trzy zespoły rodzinne miały za zadanie usmażyć jak najsmaczniejsze naleśniki. Liczyły się walory smakowe i estetyka podania. Atrakcyjne nagrody w konkursach uszczęśliwiły zwycięzców. Na szczególne podkreślenie zasługuje wystawa zorganizowana w ramach konkursów. Różnorodność i atrakcyjność własnoręcznie wykonywanych prac to wzór aktywności lokalnej.

Wiele atrakcji przyniósł następny punk spotkania, czyli próba odpowiedzi na pytanie: „Co to jest aktywność?" W odpowiedzi na postawione przez organizatorów spotkania pytanie wszyscy uczestnicy imprezy namalowali wspólny obraz, który stał się pamiątką pierwszego spotkania w kawiarence.Ważnym punktem, który na stałe zostaje wpisany w organizację kawiarenki obywatelskiej jest „Głos obywatelski". To czas na refleksje, wnioski, spostrzeżenia ale również dyskusję. Tym razem w tym punkcie goście kawiarenki podziękowali organizatorom, czyli młodzieży z Gimnazjum w Bukowej, za pomysł, prowadzenie oraz obsługę spotkania.

Elementami towarzyszącymi pierwszemu spotkaniu w bukowskiej Kawiarence Obywatelskiej były wystawy ukazujące dorobek Samorządu Szkolnego, Filii Bibliotecznej w Bukowej, Placówki Wsparcia Dzienne-

go „Skrzydła" w Bukowej, Gminnego Ośrodka Kultury w Biłgoraju oraz zespołu „Jarzębina".

7 marca Kawiarenka Obywatelska była wypełniona po brzegi. Obecność tak wielu osób świadczy, że pomysł jest trafiony. Nauczyciele, wychowawcy, rodzice zrozumieli swoją rolę i wspierali, udzielani wskazówek ale przede wszystkim aprobowali poczynania uczniów i uczennic z Gimnazjum w Bukowej – czyli inicjatorów i organizatorów przedsięwzięcia. Bierzmy przykład z młodzieży z Bukowej i aby zarówno im, jak i nam chciało się chcieć…

Teresa Kowal

Do projektu „Bądź aktywny, aktywizuj innych" przystąpiła również szkoła w Korytkowie Dużym. 20 marca zorganizowano tam spotkanie pod nazwą „Wiosenne spotkanie pokoleń", w ramach którego miała miejsce wystawa „Korytków dawniej i dziś", przedstawienie „Kopciuszek XXI wieku", występ przedszkolaków „Poranek na łące", rozstrzygnięcie konkursów na palmę, pisankę i kartkę świąteczną oraz na najlepszy plakat, jak również występ miejscowego chóru oraz dyskusja panelowa.

red

SWISS CONTRIBUTION
ECORYS

Co do koszyczka?

Tradycyjne błogosławienie pokarmów na świecie praktykowane jest już od VII wieku, w Polsce zaś od XIV wieku. Początkowo święcono jedynie pieczonego z ciasta chlebowego baranka, potem dodawano kolejno ser, masło, ryby, olej, pokarmy mięsne, ciasto, wino i jaja.

Obecnie do koszyczka ze święconką dodaje się niemal wszystko – ma być bogato i kolorowo. Jednak ważne jest, by nie zapomnieć o tym, że święcone w Wielką Sobotę pokarmy powinny nieść ze sobą kulturową i chrześcijańską symbolikę zwycięstwa życia nad śmiercią.

• Chleb – traktowany jest jako pokarm podstawowy, niezbędny do życia, symbolizujący dobrobyt i pomyślność. Dla chrześcijan ma ogromne znaczenie, oznacza bowiem Ciało Chrystusa.

• Jajko – symbolizuje odradzające się życie, które tryumfuje nad śmiercią. Jest również oznaką płodności. Dzielenie się jajkiem umacnia rodzinne więzi.

• Wędlina – to symbol zdrowia, płodności i dostatku, szczególnie, że dawniej nie każdy mógł sobie pozwolić na taki pokarm. Dobrze jest jeśli do koszyczka ze święconką wkładane są swojskie, własnoręcznie przygotowane wyroby.

• Sól – postrzegana jest jako minerał życiodajny, dawniej wierzono, że posiada moc odstraszania wszelkiego zła. Sól to także oczyszczenie, samo sedno życia i prawdy. Jezus Chrystus podczas kazania na Górze mówił do swoich uczniów „Wy jesteście solą dla ziemi"(Mt 5,13 – 16).

• Ser – jako produkt mleczny pochodzenia zwierzęcego symbolizuje przyjaźń zawartą pomiędzy człowiekiem i siłami przyrody. Gospodynie wkładały ser do koszyka, ponieważ wierzyły, że dzięki temu stado zwierząt gospodarskich będzie zdrowe oraz będzie się dobrze rozwijało.

• Chrzan – oznaka ludzkiej siły i fizycznej krzepy. Dodawany do potraw zapewniał ich skuteczność. Najczęściej w koszyczku ze święconką jest w postaci korzenia.

• Ciasto – jest ostatnim, stałym elementem koszyczka ze święconką. Symbolizuje umiejętności i doskonałość. Ciasto powinno zawsze być własnego wypieku, a nie kupione w ciastkarni.

Najczęściej do koszyczka wkładane są wielkanocne baby. Nieudany wypiek bab wielkanocnych zawsze jest kompromitacją dla gospodyni.

• Koszyczek wielkanocny powinien być wiklinowy, słomiany lub wykonany z sosnowych łub. Powinna się w nim znaleźć również biała, często haftowana serweta oraz ozdoby z bazi wierzbowych, zielonych gałązek bukszpanu, barwinku czy borówek. Tak przygotowany jest wyrazem radości ze Zmartwychwstania Chrystusa – radości, którą w sposób symboliczny dzielimy się podczas śniadania wielkanocnego.

Ewelina Lemieszek

Dzień Babci i Dziadka

Opiekują się dziećmi, gdy nie ma przy nich rodziców, opowiadają bajki, chodzą na spacery, kupują słodycze, gdy nie widzi mama i przede wszystkim mają dużo czasu dla swych wnuków. Kochane babcie i równie kochani dziadkowie 21 i 22 stycznia obchodzą swoje święto. Z tej okazji we wszystkich szkołach i przedszkolach organizowane są uroczystości i akademie na ich cześć.

Oczy Babci pełne wzruszenia, dumna twarz Dziadka patrzącego na swe wnuki… To obraz naszej kochanej publiczności, która 22 stycznia z okazji swojego święta, gościła w Szkole Podstawowej w Starym Bidaczowie. Tego dnia dzieci, w świątecznej atmosferze, przedstawiły historię Narodzenia Pańskiego. Piękne recytacje wierszy, teatralne dialogi, harmonijny śpiew chóru a wszystko to otoczone gustowną dekoracją, sprawiło, iż każdy widz czuł się wyjątkowo i magicznie. Wnuki najpiękniej, najszczerzej jak tylko potrafiły podziękowały swoim Babciom oraz Dziadkom za wszystko co dla nich zrobili. Goście zostali obdarowani nie tylko słowem i piosenką, ale także ręcznie ozdobionymi laurkami, które były symbolem wdzięczności oraz miłości ich wnuków. Atmosferę tego świątecznego dnia uświetnił gość honorowy, uzdolniona regionalna poetka - pani Barbara Malczenko. Artystka recytowała swoje ulubione wiersze i śpiewała piękne pieśni, przy akompaniamencie Zespołu Śpiewaczego ze Starego Bidaczowa. Wszyscy w miłej i serdecznej atmosferze wyśpiewywali kolędy i pieśni biesiadne podczas poczęstunku przygotowanego przez rodziców. Pani Barbara zaś, śpiewając piosenkę „Kwiaciarka z Krakowa", wcieliła się w tytułową postać z utworu i rozdała wszystkim Babciom kwiaty. Wzruszeni zaangażowaniem dzieci, uduchowieni pięknym słowem poetki oraz rozweseleni piosenkami śpiewaków wszyscy rozstali się w świątecznej i radosnej atmosferze, oczekując z niecierpliwością kolejnego spotkania.

Joanna Portka

Tradycją Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Hedwiżynie jest pomięć o seniorach. Co roku odbywają się dwie uroczystości dla dziadków dzieci z grup przedszkolnych i klas I – III szkoły podstawowej. Uczniowie zerówki i klas I – III przygotowali montaż słowno muzyczny „Niech zawsze będzie Babcia i Dziadek" który odbył się 23 stycznia. Grupa 3,4 i 5 – cio latków zaprosiła seniorów na przedstawienie „Pani Zima", które odbyło się 31 stycznia. Jak zwykle dziadkowie licznie przybyli na uroczystości. Dzieci własnoręcznie przygotowały upominki dla swoich babć i dziadków. Tradycyjnie również uroczystość zakończyła się słodkim poczęstunkiem przygotowanym przez rodziców.

red.

20 stycznia babcie i dziadkowie z Gromady i Majdanu Gromadzkiego wspólnie uczcili swoje święto. Uroczystość rozpoczęła się Mszą Świętą w kościele parafialnym Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Gromadzie. Dalsza część świętowania odbyła się w ZSPiG w Gromadzie. Wnuki przygotowały dla kochanych gości wiele atrakcji. Były wiersze, piosenki, a także przedstawienia jasełkowe. Uroczystość uświetniły występy zaprzyjaźnionych chórów: „Klucz" z Majdanu Starego i „Czeremcha" z Gromady. Można było dostrzec łezkę wzruszenia w niejednym oku, kiedy wnukowie spieszyli do babć i dziadków z prezentami.

Uściskom i całusom nie było końca. Gospodarzami uroczystości był Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Gromadzie i Placówka Wsparcia Dziennego „Skrzydła" filia w Gromadzie. W uroczystości uczestniczyła Teresa Różańska – Zastępca Wójta Gminy Biłgoraj. Zorganizowanie tak wielkiej imprezy wymagało zaangażowania wielu osób. Szczególne podziękowania za trud i wsparcie należą się rodzicom, którzy zadbali o poczęstunek dla przybyłych gości.Już po raz drugi Dzień Babci i Dziadka jest okazją do integracji najstarszych mieszkańców Gromady i Majdanu Gromadzkiego. Liczna obecność seniorów świadczy o tym, że tego typu spotkania są bardzo potrzebne i łączą pokolenia.

Ewa Bednarz

21 stycznia w Szkole Podstawowej w Smólsku odbyło się uroczyste spotkanie z okazji Dnia Babci i Dziadka. Spotkanie przebiegało w bardzo miłej, serdecznej i rodzinnej atmosferze. Wszyscy wnuczkowie – i mali, i duzi , wzięli udział w przygotowanym na tę okoliczność montażu słowno – muzycznym. Słowami wierszy i piosenek wyrazili wdzięczność swoim Babciom i Dziadkom, wywołując radość i wzruszenie. Wnuczęta przygotowały także upominki dla swoich bliskich. Uroczystość uświetniła obecność biłgorajskiej poetki, autorki wielu wierszy- Pani Barbary Malczenko. Podczas spotkania nie zabrakło wspólnych rozmów i śpiewu.

red.

Aktywne biblioteki

Organizacja atrakcyjnych zajęć podczas ferii zimowych, konkursy, warsztaty, projekcje filmów, obchody Dnia Bezpiecznego Internetu – to tylko niektóre z działań, jakie w ostatnim kwartale podjęła Gminna Biblioteka Publiczna w Biłgoraju z/s w Soli oraz podległe jej filie. Biblioteki publiczne to miejsca, gdzie można nie tylko wypożyczyć książkę, ale również skorzystać z Internetu, wysokiej klasy sprzętu komputerowego czy w miły sposób spędzić czas z przyjaciółmi.

Biblioteka w Soli podsumowała ferie

Od 11 do 22 lutego w województwie lubelskim trwały ferie zimowe. Przez 2 tygodnie dzieci i młodzież odpoczywały po trudach nauki. Lecz co należało robić by przez ten czas się nie nudzić? – oczywiście przyjść do biblioteki w Soli!

Gminna Biblioteka Publiczna w Biłgoraju z/s w Soli ferie zimowe rozpoczęła zabawami i grami integracyjnymi prowadzonymi pod hasłem „Witajcie w bibliotece". Wyjazd na basen do Janowa Lubelskiego oraz do kina w Biłgorajskim Centrum Kultury, liczne zajęcia plastyczne, konkursy, wspólne karaoke, kalambury, walentynkowe spotkanie z książką czy „Karnawałowy Bal Przebierańców" to tylko niektóre z działań, które przygotowała dla dzieci i młodzieży biblioteka. Oprócz wymienionych atrakcji na każdego uczestnika zajęć czekał słodki poczęstunek, a na zwycięzców licznych konkursów nagrody. Poza dobrą zabawą i rozrywką odbyły się także warsztaty literackie z wykorzystaniem książki pt. „Czarna książka kolorów", w której poruszony został problem niepełnosprawności. Ponadto prezentowane filmy edukacyjne opowiadające o agresji w szkole i problemie uzależnienia wśród młodych ludzi, były podstawą do wspólnych dyskusji. Podczas ferii miały również miejsce spotkania z ciekawymi ludźmi. Psycholog Dariusz Kolbuch poruszył problemy uzależnień wśród nastolatków, policjant Paweł Stręciwilk przygotował prelekcję i prezentację multimedialną, pokazującą w jaki sposób można się ustrzec się przed niebezpieczeństwami w różnych sytacjach (w domu, w drodze do szkoły, na podwórku, w Internecie). Instruktor Gminnego Ośrodka Kultury w Biłgoraju Jerzy Odrzywolski zaprezentował uczestnikom ferii różne instrumenty muzyczne. Każdy uczestnik warsztatów mógł również wcielić się w rolę muzyka i spróbować swoich sił w grze np. na kontrabasie. Spotkanie z instruktorem zakończyły się wspólnymi śpiewami.

Przez okres ferii zimowych biblioteka w Soli zapewniła dużej grupie dzieci i młodzieży możliwość spędzenia czasu wolnego w sposób ciekawy, pożyteczny i atrakcyjny. Działania te były możliwe dzięki dofinansowaniu z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Biłgoraj.

Zofia Nizio

Scrapbooking w Dąbrowicy

Filia biblioteczna w Dąbrowicy zaproponowała w tym roku zajęcia i warsztaty wykorzystujące kreatywność młodych ludzi. Warsztaty Scrapbooking pokazały w jaki sposób można ozdabiać domowe albumy oraz wykonać kolorowe i estetyczne tła do zdjęć w ramkach. Uczestnicy zajęć przynieśli swoje wybrane fotografie i wykonali piękne albumy upamiętniające najważniejsze i najmilsze chwile w życiu. Ponadto biblioteka kontynuowała zajęcia plastyczne z wykorzystaniem zasad recyklingu. Tym razem najmłodsi czytelnicy biblioteki z niepotrzebnych butelek po napojach wykonywali urocze podstawki pod gorący kubek oraz pomysłowe doniczki, które przydadzą się do zasadzenia kwiatków czy zasiania ziół. Natomiast ze szklanych słoików i butelek ozdobionych masą papierową powstały flakony na wiosenne bukiety.

Lucyna Bielak

Na dworze u Królowej Śniegu

„Wszystko co dobre szybko się kończy". Skończyły się także ferie w filii bibliotecznej w Hedwiżynie. Mimo, iż ferie nie były śnieżne i dzieci nie mogły skorzystać z uroków zimy, mali czytelnicy biblioteki w Hedwiżynie nie narzekali na nudę. Tegoroczne ferie rozpoczęły się balem u „Królowej Śniegu". Ponadto dzieci chętnie brały udział w zajęciach plastycznych, literackich, grach i zabawach ruchowych, a także wspólnym karaoke. Podczas ferii nie zabrakło również czytania na głos książek, gier planszowych oraz wspólnych spotkań z kolegami i koleżankami. Oprócz zorganizowanych zajęć dzieci mogły codziennie skorzystać z bezpłatnego Internetu oraz zabawek edukacyjnych.

Justyna Wróbel

Przebudzeni do życia po raz VII

Jak co roku zaprosiliśmy wszystkich, którzy chcą i potrafią twórczo obcować z literaturą poprzez jej piękne i mądre mówienie do udziału w VII Ogólnopolskim Konkursie Recytatorskim dla gimnazjalistów „Przebudzeni do życia".

4 marca w sali konferencyjnej Urzędu Gminy w Biłgoraju odbyły się Eliminacje Gminne VII Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego dla uczniów szkół gimnazjalnych. Do udziału w konkursie zgłosiło się 6 uczestników z 4 szkół: w Bukowej, Dąbrowicy, Dereźni i Hedwiżynie. Recytatorzy prezentowali po 2 utwory literackie: wiersz i fragment prozy. Powołana przez organizatora Komisja w składzie: pani Halina Olszewska i pani Ewa Bordzań oceniała dobór repertuaru, interpretację tekstu, kulturę słowa oraz ogólny wyraz artystyczny prezentacji. Po wysłuchaniu wszystkich recytatorów do Eliminacji Powiatowych w Biłgorajskim Centrum Kultury komisja nominowała 2 recytatorów: Monikę Siembida z ZSPiG w Dąbrowicy, za „Prospekt" Wisławy Szymborskiej i „Bieguni" - fragment książki „Jestem" Olgi Tokarczuk, oraz Patrycję Magdziak z ZSPiG z Dereźni, za „Być jak płynąca rzeka" – fragment „Bajki" Paulo Coelho i „Ja ciebie kocham" Adama Asnyka. Ponadto specjalne wyróżnienie przyznała Aleksandrze Szczęśniak z ZSPiG w Dereźni za „Wskazówki jak chodzić po górach" z „Być jak płynąca rzeka" Paulo Coelho i „Kim byłbym" Phila Bosmansa. Nagrodzone recytatorki przygotowywały panie: Renata Kurkowska-Sikora, nauczyciel w ZSPiG w Dąbrowicy i Ewa Syta, nauczyciel w ZSPiG w Dereźni. Zwycięzcom serdecznie gratulujemy a wszystkim uczestnikom eliminacji dziękujemy za udział w konkursie recytatorskim i pielęgnowanie kultury żywego słowa.

Celina Skromak

Od Palmowej Niedzieli do Wielkanocy

– zwyczaje wielkanocne w tradycji ludowej regionu biłgorajskiego

Okres od Palmowej Niedzieli do Wielkanocy niesie ze sobą wiele ludowych zwyczajów i wierzeń właściwych dla każdego regionu Polski. Te charakterystyczne dla regionu biłgorajskiego zebrał i opracował w postaci widowiska obrzędowego pt. „Przed Palmową Niedzielą" zespół śpiewaczo – obrzędowy „Jarzębina" z Bukowej. Widowisko to poza walorami artystycznymi niesie ze sobą również wiedzę kulturową oraz pozwala na lepsze poznanie świata naszych dziadków.

Zespół śpiewaczo – obrzędowy „Jarzębina" z Bukowej podczas widowiska „Przed Palmową Niedzielą"

Kołatki nie do zabawy

Wielki Post był bardzo surowo i restrykcyjnie przestrzegany. Nie spożywano wówczas potraw mięsnych, tłustych a nawet mlecznych. Nie były organizowane zabawy, co więcej uważano, by zwłaszcza w piątki zbytnio nie żartować. „Kto w piątek skacze, ten w niedzielę płacze" *– mawiano. W piątki zbierano się w jednym z domów i organizowano „stacyje", czyli rozważania Drogi Krzyżowej. Nie wolno było również ubierać się w jaskrawe kolory i np. nosić czerwonych chustek. Nawet zabraniano zabawy drewnianymi kołatkami. Ich kołatanie mogło zabrzmieć jedynie w Wielki Czwartek wieczorem.

Palma na wszelkie zło i urodzaj

Już w piątek poprzedzający Palmową Niedzielę zbierano się po domach, by robić palmy. Do ich wykonania potrzebna była suszona trzcina oraz trawy, które zbierano jeszcze latem. Ponadto do zrobienia palmy obowiązkowe były gałązki wierzbowe z tzw. „kotkami", „borówczyska", rutka, „uroczysko", barwinek i bukszpan oraz bibułowe lub papierowe kwiatki. Do splątywania palem używane były nici. Tak przygotowana i poświęcona palma powinna być w każdym domu, ponieważ wierzono, że strzeże ona całego obejścia. Przechowywano ją za świętym obrazem. W Wielką Niedzielę gospodarz lub gospodyni brali palmę oraz wodę poświęconą w Wielką Sobotę, obchodzili i skrapiali tym całe obejście, zwierzęta gospodarskie, dom oraz wszystkich domowników. Wierzono, że zapewni to zdrowie i powodzenie. Palmą święcono również pole odmawiając przy tym modlitwę: „To jest Twoje Święte Zmartwychwstanie. Odpuść nam Boże nasze zgrzeszenia, pobłogosław nasze pole, nasze urodzaje".*

Ponadto, gdy pierwszy raz wyganiano krowy na pastwisko okadzano je skruszonymi i palonymi gałązkami z palmy, wianuszków witych na oktawę Bożego Ciała i ziołami święconymi podczas święta Matki Boskiej Zielnej. Miało to zapewnić zdrowie tych zwierząt, uchronić je od uroku oraz zapewnić „dobry zbiór", czyli, by krowa dawała dużo mleka.

Pokruszoną palmę wielkanocną oraz owies święcony na Świętego Szczepana dodawano również do siejby. Wierzono, że uchroni to zboże od gradu, powodzi i zapewni urodzaj. Pszczelarze wkładali gałązki palmy do uli aby pszczoły były zdrowe i aby się rozmnażały. Palem używano również zamiast kropidła podczas corocznej wizyty duszpasterskiej – czyli podczas tzw. „chodzenia po kolędzie".

Pierwsze roboty w polu

Po Palmowej Niedzieli do samej Wielkanocy nie było wytchnienia w pracach na polu. Wykonywano wtedy pierwsze siewy i obsadzano ogród. Każde z podejmowanych w tym szczególnym okresie działań miało zapewnić urodzaj. Trzeba było przygotować grunt pod ogród: nakłaść gnoju, przekopać, przykryć ziemię gałązkami świerkowymi, aby ta była ciepła. Rano w Wielką Sobotę gospodynie siały rozsadę na kapustę. Jednak trzeba było się z tą pracą „uwinąć" do południa, ponieważ siana po południu rozsada mogła się nie udać. Aby w nasionach na rozsadę przechowywanych przez zimę nie zalęgły się mole, wkładano do nich „bagnisko" – roślinę rosnącą na bagnach, a zbieraną najlepiej w maju, gdy kwitła na biało i miała intensywny zapach.

Po Niedzieli Palmowej trzeba było również siać owies. Mówiono przy tym: „Na Św. Marka późny owies, a wczesna tatarka”*. Znane były też inne przysłowia przepowiadające jakość zbiorów: „Jak na Marka dyszcz pado, to i siano przepado”, „Jak rok mglisty, kapusta sie udaje”.*

Aby zdrowie dopisywało

Magiczną moc zapewnienia zdrowia posiada już sama poświęcona palma. Najlepszym lekarstwem na ból gardła było zjedzenie „kotka” wierzbowego z palmy. Ponadto w Wielki Piątek rano chodzono boso po rosie, co miało sprawić, że przez cały rok nogi będą zdrowe i nie będą bolały. Podobne właściwości miała również woda, w której gotowano jajka z przeznaczeniem do święconki. Wodą tą obmywała się cała rodzina. Podczas widowiska „Przed Palmową Niedzielą” była przytoczona również taka historia: „W Wielki Piątek mama brała nas do rzeki. Musieliśmy się do gołego rozebrać i tak: w wodę zanurzała i do domu. Po tym wszystkie parchy znikały.”*

Opowieść o krasnych jajkach

Pisanki robiły panny, nie tylko po to, by ozdabiały koszyk ze święconką, ale również, by wykupić się nimi u kawalerów, którzy przychodzili oblewać je wodą w Wielki Poniedziałek. Jeżeli jajka były gotowane w łupinach z cebuli przybierały czerwono – rdzawą barwę, jeżeli gotowane w młodym życie – zieloną. Poza pisankami robiono również kraszanki. Ich nazwę tłumaczy ciekawa opowieść przytoczona podczas widowiska: „Kraszanki – bo krasne, bo miały czerwone skorupki. Św. Maria Magdalena rano w Niedziele Wielkanocną szykowała apostołom jeść. Staneła w spiżarni i zdybała jajka, co miały czerwone skorupki. Jak miała je wziąć, to z tych jajek wylęgły się takie piękne, czerwone ptaki i uleciały do nieba. Apostołowie uznali to za nieomylny znak Zmartwychwstania Pana Jezusa, a czerwone skorupki jako za krew przelaną za nasze grzechy.”*

Święcone

Jedną z najważniejszych rzeczy było przygotowanie koszyczka ze święconką. Miał on być duży, „żeby tego wszystkiego tyle naświęcić, żeby cały tydzień tylko święcone jeść”.* Na spód koszyka należało położyć 5 – 6 ziemniaków i przykryć je ściereczką. Poświęconymi ziemniakami rozpoczynano sadzenie, co miało zapewnić dobry urodzaj tego warzywa.

Na ziemniakach w koszyku kładziono suszony, biały ser. W czasie Wielkiego Postu nie pito mleka, ani nie jedzono żadnych potraw z jego dodatkiem. Dlatego gospodynie robiły z mleka ser i suszyły go. Nie mogły przy tym nawet spróbować, czy ser jest dobrze osolony. Wołały do tego dzieci, których nie obowiązywał tak ścisły post jak dorosłych.

Do koszyka wkładano również chleb, bułkę i masło. To ostatnie miało zapewnić „dobry zbiór” u krów. Natomiast miód kładziony do święconki był lekarstwem na zapalenie krowich wymion. Wśród pokarmów nie mogło zabraknąć soli i chrzanu. Chrzan był pamiątką tego, że Panu Jezusowi podczas męki i ukrzyżowania dawano ocet do gaszenia pragnienia. Do koszyczka trzeba było również włożyć mięso i kiełbasę. Knoty (końcówki) z mięsa wetknięte w ziemię w ogrodzie odstraszały krety.

Najważniejsze jednak w święconce były jajka. Z poświęconych jajek nie wolno było wyrzucić nawet skorupek. Gospodynie wynosiły je do sadu i podsypywały nimi drzewa owocowe, by te rodziły duże owoce a ich zbiór był obfity.

Po poświęceniu tak przygotowanego koszyczka z pokarmem nie wchodzono z nim od razu do domu, tylko obchodzono oborę i chałupę. Święconkę stawiano w komorze, ponieważ wierzono, że odstraszy to myszy. Uważano również, że jeżeli mysz zje coś z koszyczka, zamieni się wówczas w „gacę”.

Ewelina Lemieszek

*Fragment widowiska „Przed Palmową Niedzielą” zespołu śpiewaczo – obrzędowego „Jarzębina” z Bukowej.

WYDARZENIA

Ludowy Opłatek w Lublinie

W niedzielę 13 stycznia w Hali MOSIR w Lublinie odbył się Ludowy Opłatek. Na tym tradycyjnym spotkaniu noworocznym, z udziałem Jego Ekscelencji Arcybiskupa Metropolity Lubelskiego ks. prof. dr hab. Stanisława Budzika, Wicepremiera i Ministra Gospodarki Janusza Piechocińskiego oraz Marszałka Województwa Lubelskiego Krzysztofa Hetmana, z koncertami wystąpiły zespoły z województwa lubelskiego. Na scenie zaprezentowali się: zespół śpiewaczy „Pelagia” z Leopoldowa, zespół śpiewaczy z Łukowej I, Młodzieżowa Orkiestra Dęta z Bychawy „Henryczki”, zespół śpiewaczy „Jarzębina” z Kocudzy. Gminę Biłgoraj reprezentowała gminna kapela ludowa „Krążałka” i zespół śpiewaczo-obrzędowy „Jarzębina” z Bukowej.

C. Skromak

WYDARZENIA

Kapela Ludowa „Krążałka” zagrała dla ks. Biskupa

We wtorek 22 stycznia w Auli Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Papieża Jana Pawła II w Biłgoraju odbyło się spotkanie opłatkowe z ks. Biskupem Marianem Rojkiem. W spotkaniu uczestniczyli dyrektor liceum – ks. dziekan Witold Batycki i wicedyrektor – Jan Lisiecki, przedstawiciele rodziców, kadra nauczycielska i licznie zgromadzeni uczniowie. Po powitaniu ks. Biskupa w progach szkoły z koncertem najpiękniejszych polskich kolęd i pastorałek wystąpiła Kapela Ludowa „Krążałka”. Po wspólnej modlitwie podzielono się opłatkiem. Spotkanie poprzedziło uroczystości obchodów 150 Rocznicy Powstania Styczniowego, które rozpoczęła msza święta w kościele p.w. Św. Marii Magdaleny w Biłgoraju.

C. Skromak

Konkurs Wielkanocny

21 marca, tuż przed Palmową Niedzielą, w Gminnym Ośrodku Kultury w Biłgoraju został rozstrzygnięty Konkurs Wielkanocny „Na tradycyjną palmę i pisankę", który ma na celu kultywowanie tradycji Świąt Wielkanocnych.

Na konkurs wpłynęło 220 prac z 11 szkół gminnych. Powołana przez organizatora komisja w składzie: Dorota Skakuj –Dyrektor Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju, Irmina Ziętek z GOK w Biłgoraju i Jerzy Odrzywolski, również z GOK w Biłgoraju, po obejrzeniu wszystkich prac przyznała nagrody w kategoriach palma i pisanka tradycyjna oraz palma i pisanka artystyczna. W kategorii ogniska artystyczne, przedszkola i kl. I – III szkoły podstawowej na pisankę tradycyjną I nagrody otrzymali Oliwia Małek z Ciosmów i Gabriel Zygmunt z Korytkowa Dużego, a II nagrodę zdobyła Julia Pankowicz z Gromady, III wygrał Jakub Senderek ze Smólska. Wyróżnienie przyznano Agacie Paczos z Dąbrowicy i Julii Małek z Bukowej. Za palmę tradycyjną I nagrodę otrzymali Milena Bąk z Bukowej i Kornel Wolanin z Woli Dereźniańskiej, II nagrodę otrzymali Daniel Morawicki ze Smólska i Michalina Kołodziej z Dąbrowicy, III nagrodę otrzymał Kacper Senderek ze Smólska. Wyróżnienia otrzymali Julia Surma z Gromady, Dawid Kapuśniak ze Smólska i Bartosz Adamek z Gromady. W kategorii pisanka artystyczna I nagrodę zdobyła praca zbiorowa z Ogniska Artystycznego w Soli, II nagrodę przyznano Klaudii Blacha z Ciosmów, a III nagrodę otrzymali Julia Surma z Gromady i Maciej Stręczywilk również z Gromady. Wyróżnienia otrzymali: Damian Rapa z Gromady, Martyna Broda z Woli Dereźniańskiej, Hanna Wolanin z Gromady, Michał Pankowicz z Gromady i Gabriela Świtka z Korczowa. W kategorii palma artystyczna I nagrodę otrzymała Klaudia Ulidowska z Woli Dereźniańskiej, II nagrodę otrzymał Dawid Minkiewicz ze Smólska a III nagrodę dostała Aleksandra Okoń ze Smólska. Wyróżnienie przypadło w udziale Natalii Furmaniak z Korczowa. W kategorii klas IV – VI szkól podstawowych i gimnazjów w konkursie na pisankę tradycyjną I nagrodę wygrała Agata Zygmunt z Korytkowa Dużego, II nagrodę zdobyła Natalia Węgrzyn z Dereźni, a trzecią zdobył Hubert Nizio ze Smólska. W kategorii palma tradycyjna I nagrodę zdobyła Aleksandra Oleszczak z Woli Dereźniańskiej, II nagrodę przyznano Agacie Zygmunt z Korytkowa Dużego a III nagrodę otrzymał Jakub Nizio z Soli. W kategorii pisanka artystyczna I nagrodę otrzymała Elżbieta Skwarek z Soli, Drugą nagrodę zdobyły Natalia Karp z Bukowej i Natalia Węgrzyn z Dereźni, a III nagrodę przyznano Pawłowi Dziura z Dąbrowicy. Wyróżnienia w tej kategorii otrzymali: Milena Morawicka ze Smólska, Gabriela Ciosmak z Bidaczowa i Weronika Flis z Bidaczowa. W kategorii palma artystyczna I nagrodę zdobyła Edyta Siwko z Soli, II nagrodę otrzymał Krystian Karczmarzyk z Gromady a III nagrodę Karolina Paluch z Dąbrowicy. Wyróżnienia otrzymali Milena Morawicka ze Smólska, Dominika Orzeł z Korczowa, Wiktoria Łukasik z Hedwiżyna i Amelia Zwolak z Korytkowa Dużego.

Celina Skromak

Wielki Post

Wielki Post to okres czterdziestodniowego przygotowania do przeżycia świąt wielkanocnych. Rozpoczyna się w Środę Popielcową i trwa do początku liturgii Mszy Wieczerzy Pańskiej w Wielki Czwartek.

W II wieku Wielki Post obejmował dwa dni – Wielki Piątek i Wielką Sobotę. W III wieku czas ten wydłużył się do tygodnia, żeby w końcu w IV wieku objąć okres 40 – dniowy na pamiątkę czterdziestodniowego postu Jezusa na pustyni. W IV wieku w Rzymie post rozpoczynał się 6 tygodni przed Wielkanocą. Jednak po odliczeniu niedziel, w które nigdy się nie pości, gdyż każda niedziela ma charakter święta, post trwał tylko 36 dni. Ostatecznie w VII wieku dodano brakujące dni i wyznaczono jako początek Wielkiego Postu Środę Popielcową. I tak środa jako początek Wielkiego Postu weszła na stałe do tradycji kościoła rzymskiego w 1570 roku.

W kuchni wielkopostnej prym wiódł chudy żur, kasze jęczmienne, ziemniaki i śledzie. Śniadanie w Wielkim Poście składało się najczęściej z porcji żuru zasypanego krupami jęczmiennymi. Jadano też gotowane ziemniaki z maślanką lub kwaśnym mlekiem. Znane były również śledzie pieczone na sucho – bezpośrednio na węglach drzewnych, bez tłuszczu. Częstym daniem była zupa owocowa z suszonych jabłek, gruszek i śliwek podawana z zacierkami.

W Środę Popielcową wierni udają się do kościoła aby posypać głowę popiołem na znak żałoby i pokuty. Zwyczaj ten pojawił się w VIII wieku, zaś w 1091 roku za sprawą papieża Urbana II zaczął obowiązywać w całym Kościele. Popiół którym posypuje się głowy pochodzi z palm poświęconych w Niedzielę Palmową z ubiegłego roku. Tego dnia obowiązuje również post ścisły.

Najważniejszym okresem Wielkiego Postu jest jednak Wielki Tydzień. Zaczyna się w Niedzielę Palmową,

zwaną również Kwietną lub Wierzbną Niedzielą. Tego dnia w kościele święci się palmy – symbol odradzającego się życia. Robione były one z trzciny, bazi wierzbowych, barwinku i bukszpanu, w niektórych regionach palmy przyozdabiano wstążkami i suszonymi kwiatami. Wierzono, że palma posiada magiczną moc - chroni przed złem, jest symbolem płodności i urodzaju. Palmami uderzało się bydło w czasie pierwszego wypędu na pastwisko aby się dobrze chowało.

Następne dni – poniedziałek, wtorek, środa - są dniami poświeconymi pojednaniu. Był to czas porządków i przyozdabiania domów, które należało jednak zakończyć we wtorek.

Wielki Czwartek to pierwszy dzień Triduum Paschalnego. Tego dnia milkną dzwony w kościele, słychać tylko kołatki. Wierzono, że jest to najlepszy czas na wczesne siewy i sadzenie kwiatów. Posadzone w tym czasie drzewka miały rosnąć dorodne a kwiaty miały długo kwitnąć. Tego dnia również zaczynano barwić jajka i robić pisanki.

W Wielki Piątek czyniono ostatnie porządki – zamiatano izby przed wschodem słońca a śmieci wyrzucano poza ogrodzenie domostwa. Kawalerowie chodzili po wsi z kołatkami głosząc wielką żałobę. Wygaszano paleniska, żeby rozpalić je ponownie w Wielką Sobotę ogniem przyniesionym z kościoła. W wielu regionach Polski wierzono, że woda w rzekach i w strumieniach w Wielki Piątek nabiera cudownych uzdrawiających mocy. Prowadzono wiec chorych nad najbliższy brzeg i pomagano im się obmyć.

W Wielką Sobotę w kościołach święcono pokarmy na wielkanocny stół. Do koszyków wkładano chlebowe figurki baranka, ser, masło, mięsa i jajka. Popularnym zwyczajem było trzykrotne obchodzenie domu ze święconką. Poświęcone skorupki jaj zjadano, zakopywano w ziemi wokół domu lub dawano zwierzętom, co miało chronić przed śmiercią. Należało również napić się święconej wody, co miało uchronić przed chorobami i innymi nieszczęściami.

Wielka Niedziela, Niedziela Zmartwychwstania Pańskiego, Wielkanoc – rozpoczynała się rezurekcją, odprawianym o świcie uroczystym nabożeństwem połączonym z procesją. W Polsce rezurekcje wprowadzili bożogrobowcy – miechowici, czciciele męki Chrystusa i Jego zmartwychwstania, sprowadzeni z Jerozolimy do Miechowa około 1163 roku. Wielka Niedziela była dniem pełnym zakazów i nakazów. Wierzono, że gospodarz który jako pierwszy wróci do domu z rezurekcji będzie miał zapewniony urodzaj i pierwszy skończy żniwa. Nie wolno było jeść święconki po zachodzie słońca aby nie zapaść na kurzą ślepotę. Zabronione było również zamiatanie – inaczej kury mogłyby porozgrzebywać grządki w ogrodzie. Trzeba było za to poświęconą sól wsypać do studni żeby zapewnić sobie czystą i dobrą wodę.

Okres Wielkanocy zamyka niedziela Zesłania Ducha Święto – Zielone Świątki.

Irmina Ziętek

Ekologia znaczy rozwój

Gmina Biłgoraj wyróżnia się przede wszystkim ilością i poziomem realizowanych inwestycji oraz pozyskanymi na ten cel funduszami zewnętrznymi. Stara się przy tym zapewnić jak najlepsze warunki mieszkańcom do życia, przedsiębiorcom do prowadzenia własnego biznesu, a turystom do podziwiania pięknych krajobrazów Ziemi Biłgorajskiej.

Znaczna ilość tych działań związana jest z szeroko pojmowaną ochroną środowiska, która stała się wyznacznikiem aktywności samorządu. Ma to swoje uzasadnienie, ponieważ Gmina Biłgoraj to przede wszystkim tereny o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Jak twierdzi wójt gminy Wiesław Różyński:

• Gmina Biłgoraj jest jak zielone płuca, którymi wszyscy chcemy oddychać. Teren gminy w ok. 60 % zajmują lasy i obszar Natura 2000. Stanowi to zielone bogactwo tej części Polski.

• W ekologię rozumianą jako ochrona środowiska, warto inwestować ponieważ działania proekologiczne sprawiają, że Gmina Biłgoraj jest miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, odpoczynku, a także prowadzenia działalności gospodarczej. Każdy z nas chciałby żyć na obszarze rozwiniętym pod względem infrastruktury, przedsiębiorczości, a jednocześnie na obszarze o nieskażonym środowisku. Taka idea wymaga działań przemyślanych i zrównoważonych i takie staramy się podejmować. W latach 2007 – 2013 Gmina Biłgoraj zrealizowała i jest w trakcie realizacji działań proekologicznych, których łączna wartość wynosi ponad 54 mln zł, a pozyskane dofinansowanie to ponad 32 mln zł. Są to głównie środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej – z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, jak również środki krajowe z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

• Stawiamy na odnawialne źródła energii, ponieważ takie działania stanowią przyszłość i pozwalają wykorzystać potencjał, którym dysponuje Ziemia Biłgorajska. Napromieniowanie globalne Równiny Biłgorajskiej jest jednym z największych w Polsce i niewykorzystanie tego byłoby ogromnym marnotrawstwem. W 2012r. zakończyliśmy realizację jednego z największych projektów w Polsce polegających na montażu zestawów solarnych służących do przygotowania ciepłej wody użytkowej na budynkach prywatnych i budynkach użyteczności publicznej. W ramach projektu współfinansowanego w ramach RPO Województwa Lubelskiego zamontowaliśmy łącznie 1363 zestawy solarne, których właścicielem jest Gmina Biłgoraj. Wartość projektu wyniosła 11 mln zł, a kwota dofinansowania 9,3 mln zł. W trakcie oceny jest kolejny wniosek o dofinansowanie realizacji projektu polegającego na montażu zestawów solarnych na budynkach prywatnych, a drugi złożony wraz z partnerem z Ukrainy – Miastem Kiwerce, oczekuje na wolne środki i potwierdzenie dofinansowania. W drugim kwartale bieżącego roku planowane jest ogłoszenie naboru wniosków w ramach Funduszy Norweskich i EOG m.in. na oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii. Tutaj również będziemy chcieli złożyć wniosek na dofinansowanie montażu ogniw fotowoltaicznych na gminnych budynkach i termomodernizację niektórych z nich. Ponadto w planach jest budowa farmy fotowoltaicznej, ale jej realizacja uzależniona jest od dostępności terenu pod inwestycje i możliwości pozyskania dofinansowania. Potwierdzeniem, że warto i trzeba inwestować w ochronę środowiska są nie tylko przepisy kra-

jowe i międzynarodowe, ale również podejście Unii Europejskiej do strategii wykorzystania funduszy Wspólnych Ram Strategicznych na lata 2014 – 2020. W projektach rozporządzeńdlafunduszyWRSwskazanychjest 11 celów tematycznych, wokół których koncentrować się będzie wykorzystanie środków. Celem 4 jest wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną a głównymi kierunkami jest m.in. promowanie produkcji i dystrybucji energii z odnawialnych źródeł oraz wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE. Celem 6 jest natomiast m.in. wskazana wprost ochrona środowiska naturalnego

• Problemy są, ale potrafimy je pokonać. Polegają one w dużej mierze na tym, że większość obszaru gminy stanowią obszary Natura 2000. Musieliśmy nauczyć się jak prowadzić na tym terenie inwestycje, jakie działania można wykonywać, jakich nam nie wolno robić. Ponadto samorząd nie posiada własnych terenów, które można przeznaczyć na nowe inwestycje. Za każdym razem takie tereny trzeba pozyskiwać.

• Nasz potencjał tkwi w samym położeniu geograficznym gminy oraz w jej kapitale społecznym. Mieszkańcy gminy przekonani o słuszności prowadzonych działań często sami proponują pewne rozwiązania, z których warto korzystać. Są również wsparciem w rozwiązywaniu problemów. Ponadto potencjał, którym dysponuje Gmina Biłgoraj to pracownicy samorządowi realizujący konkretne działania.

red.

Sesja sołtysów

18 lutego w Urzędzie Gminy Biłgoraj miało miejsce coroczne spotkanie sołtysów Gminy Biłgoraj.

Na tzw. Sesji Sołtysów, poza Wójtem Gminy Biłgoraj – Wiesławem Różyńskim, Zastępcą Wójta Gminy Biłgoraj – Teresą Różańską, Przewodniczącym Rady Gminy Biłgoraj – Wiesławem Grabiasem przybyli przedstawiciele Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Biłgoraju, Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Biłgoraju, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Biłgoraju oraz przedstawiciele zespołu ekologicznego SEGRA działającego przy Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Biłgoraju. Zgromadzeni sołtysi Gminy Biłgoraj dowiedzieli się o możliwości składania wniosków o dopłaty bezpośrednie, przekazano im również nowe informacje na temat emerytur rolniczych oraz o prowadzonych najbliższych szkoleniach dla rolników. Ponadto młodzież z zespołu ekologicznego SEGRA zapoznała wszystkich z prowadzoną przez siebie akcją: „Świadomy wie co zrobić z ZSEE", w ramach której na terenie Gminy Biłgoraj będzie prowadzona darmowa zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Ewelina Lemieszek

Nadchodzące wydarzenia

(kwiecień – czerwiec 2013 r.)

- 16 kwietnia 2013r. – **IV Międzyszkolne Konfrontacje Teatralne w Smólsku.**

Organizator: Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, Szkoła Podstawowa w Smólsku

- 19 maja 2013r. – **Święto Ludowe w Ciosmach.**

Organizator: Wójt Gminy Biłgoraj, Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, Mieszkańcy Ciosmów

- 02 czerwca 2013r. – **Zawody Sportowo – Pożarnicze w Soli.**

Organizator: Wójt Gminy Biłgoraj, Zarząd Gminny OSP RP w Biłgoraju, OSP w Soli

- 09 czerwca 2013r. – **Turniej Wsi w Okrągłym.**

Organizator: Wójt Gminy Biłgoraj, Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, Rada Sołecka wsi Okrągłe.

- 22-23 czerwca 2013r. – **Festiwal Sztuki Lokalnej „Biłgorajska Nuta" w Dylach.**

Organizator: Wójt Gminy Biłgoraj, Gminny Ośrodek Kultury w Biłgoraju, Mieszkańcy Dyl

GMINA BIŁGORAJ

GMINNY OŚRODEK KULTURY W BIŁGORAJU